

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

**MINISTER
RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

DUS-I.055.2.2022.RM

Pan

Aleksander Pocięj

Przewodniczący Komisji Praw Człowieka,

Praworządności i Petycji

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: stanowisko Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w zakresie postulatów zawartych w petycji P10-33/22

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na Pana wystąpienie znak: BPS.DKS.KPCPP.0330.33.2022 w sprawie zajęcia stanowiska odnośnie postulatów zawartych w petycji P10-33/22 w zakresie *renty socjalnej i zbiegu do renty rodzinnej, zmiany zasad wyliczania oraz podwyższania zasiłku pielęgnacyjnego oraz waloryzacji dodatku pielęgnacyjnego i waloryzacji rent i emerytur w 2023 r.*, uprzejmie proszę o przyjęcie stosownych wyjaśnień.

1. Renta socjalna i zbieg z rentą rodzinną

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. z 2022 r. poz. 240) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia,
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej — przed ukończeniem 25. roku życia,
- 3) w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy. Ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r., poz.504).

Tytułem do otrzymywania renty socjalnej jest zatem posiadanie orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy oraz jednocześnie powstanie naruszenia sprawności organizmu powodującego niezdolność do pracy w okresach wskazanych w art. 4 ustawy o rencie socjalnej.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej - renta socjalna wynosi 100 % kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy ustalonej i podwyższonej zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Podwyższenie renty socjalnej następuje z urzędu, a jeżeli wypłata renty została wstrzymana - po jej wznowieniu.

Od dnia 1 marca 2022 r. renta socjalna wynosi 1338,44 zł. Kwota renty socjalnej uległa znacznemu podwyższeniu od 2015 r., kiedy to wynosiła 739,58 zł. Jej kwota odpowiadała wówczas 84% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Podkreślić także należy prawo osób pobierających rentę socjalną do innych świadczeń finansowanych ze środków publicznych – w tym dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego, tzw. 13. emerytury, czy kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego, tzw. 14. emerytury.

W zakresie zbiegu uprawnień do renty socjalnej z uprawnieniem do renty rodzinnej, uprzejmie wyjaśniam, że regulacja ta jest wyjątkowym rozwiązaniem, ponieważ w prawie ubezpieczeń społecznych obowiązuje zasada wypłaty jednego świadczenia przyznanego na podstawie ww. ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Art. 9 ustawy o rencie socjalnej daje możliwość jednoczesnego pobierania renty socjalnej i renty rodzinnej, z pewnym ograniczeniem kwotowym. W przypadku zbiegu uprawnień do renty socjalnej z uprawnieniem do renty rodzinnej kwota renty socjalnej ulega takiemu obniżeniu, aby łączna kwota obu świadczeń nie przekraczała 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy. Renta socjalna nie przysługuje, jeżeli kwota renty rodzinnej przekracza 200% kwoty najniższej renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Biorąc pod uwagę powyższe w chwili obecnej nie jest rozpatrywana kwestia zmiany przepisów ustawy o rencie socjalnej.

2. Zmiana zasad wyliczania oraz podwyższania zasiłku pielęgnacyjnego

Zasiłek pielęgnacyjny jest świadczeniem rodzinnym finansowanym z budżetu państwa, którego warunki przyznawania oraz zasady ustalania jego wysokości regulują przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 615, z późn. zm.).

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- 1) niepełnosprawnemu dziecku;
- 2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.

Aktualnie wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 215,84 zł miesięcznie.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ww. ustawy o świadczeniach rodzinnych, wysokość świadczeń rodzinnych – w tym zasiłku pielęgnacyjnego, z wyłączeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań prognozy wsparcia dochodowego rodzin. Próg wsparcia dochodowego rodzin bada i przedstawia Instytut Pracy i Spraw Socjalnych.

Opisana wyżej procedura weryfikacji, nie oznacza obowiązkowej zmiany wysokości weryfikowanych kwot.

W ramach weryfikacji w 2021 r., ze względu na prowadzone nowe projekty w zakresie wsparcia rodzin (wsparcie rodzin w postaci nowego świadczenia, tj. rodzinnego kapitału opiekuńczego oraz dofinansowania opieki żłobkowej), Rada Ministrów podjęła decyzję o utrzymaniu m.in. wysokości zasiłku pielęgnacyjnego na dotychczasowym poziomie (215,84 zł miesięcznie).

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym kolejna weryfikacja przypada na dzień 1 listopada 2024 r. i wówczas Rada Ministrów podejmie decyzję o jej zakresie.

Należy jednak podkreślić, że obecna wysokość zasiłku pielęgnacyjnego jest efektem działań rządu Zjednoczonej Prawicy – w 2018 r. po raz pierwszy od 12 lat kwotę zasiłku pielęgnacyjnego podwyższono do wysokości 184,42 zł (wzrost o 31,42 zł), natomiast od 1 listopada 2019 r. nastąpił kolejny wzrost kwoty zasiłku pielęgnacyjnego o 31,42 zł, tj. do wysokości 215,84 zł. W sumie wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wzrosła o 62,84 zł, tj. o ok 40%.

Nie są prowadzone prace nad zmianą funkcjonujących, na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, ww. regulacji dotyczących zasad weryfikacji wysokości kwot świadczeń rodzinnych, w tym kwoty zasiłku pielęgnacyjnego.

3. Waloryzacja rent i emerytur oraz dodatku pielęgnacyjnego

Postulat przedstawiony w petycji dotyczy przeprowadzenia waloryzacji rent i emerytur w 2023 r. wskaźnikiem inflacji na koniec 2022 r., jednak nie mniej niż 12%.

Waloryzacja emerytur i rent jest jednym z ważniejszych zadań realizowanych w ramach polityki społecznej państwa. Przeprowadzana jest corocznie od dnia 1 marca.

Z ekonomicznego punktu widzenia waloryzacja świadczeń jest wynikiem spadku siły nabywczej pieniądza spowodowanym głównie przez inflację i ma na celu urealnienie wartości wypłacanych świadczeń w odniesieniu do wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, dostosowując - w sposób ciągły - wartość wypłacanych świadczeń do zmian cen. Jednocześnie w sytuacji trwałego wzrostu gospodarczego uzasadnione jest zwiększanie wskaźnika waloryzacji o część realnego wzrostu wynagrodzeń.

Zasady waloryzacji świadczeń określa ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którą waloryzacja przeprowadzana jest przy zastosowaniu procentowego wskaźnika waloryzacji, który odpowiada średniorocznemu wskaźnikowi cen towarów i usług konsumpcyjnych w poprzednim roku kalendarzowym zwiększonemu o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Zwiększenie wskaźnika waloryzacji o co najmniej 20% realnego wzrostu płac jest corocznie przedmiotem negocjacji w ramach Rady Dialogu Społecznego, przeprowadzanych w czerwcu.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że w 2023 r., zgodnie z ustawą z dnia 27 października 2022 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, nastąpi zmiana zasad waloryzacji świadczeń. Waloryzacja emerytur i rent od dnia 1 marca w 2023 r. będzie polegała na podwyższeniu kwoty świadczenia wskaźnikiem waloryzacji, jednak nie mniej niż o 250 zł (przy czym

w przypadku świadczenia niższego od kwoty najniższego świadczenia, do którego nie ma zastosowania gwarancja wysokości najniższego świadczenia, waloryzacja polegała będzie na podwyższeniu kwoty świadczenia wskaźnikiem waloryzacji).

Zgodnie z ww. ustawą, dodatki do emerytur i rent, w tym także dodatek pielęgnacyjny, będą podlegały waloryzacji od dnia 1 marca 2023 r. polegającej na pomnożeniu kwoty dodatku przez wskaźnik waloryzacji ustalony zgodnie z art. 89 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W dniu 28 października 2022 r. ustawa została przekazana Prezydentowi i Marszałkowi Senatu RP.

Jednocześnie informuję, że prognozowany na 2023 r. wskaźnik waloryzacji wynosi 113,8%. Jego wysokość będzie znana w pierwszej połowie lutego 2023 r. po podaniu przez Prezesa GUS rzeczywistych wskaźników inflacji i realnego wzrostu wynagrodzeń w 2022 r.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej

Stanisław Szwed

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/